

مقایسه بهره‌وری بیمارستانهای دانشگاهی و غیر دانشگاهی اهواز: با استفاده از شاخص مالِم کوئیست و تحلیل پوششی داده‌ها

شاهرخ رئیسیان^۱، مریم اسلامیان^۲، فرهاد لطفی^۳، حسن یوسف‌زاده^۴،
نریمان مرادی^۳، روح‌اله کلهر^{*۴}

چکیده

زمینه و هدف: بیمارستان‌ها یکی از مهمترین و پرهزینه‌ترین واحدهای نظام سلامت، سهم عمده‌ای از تولید ناخالص ملی را به خود اختصاص می‌دهند. لذا توجه به بهره‌وری در بیمارستانها بسیار پر اهمیت است. هدف از این مطالعه مقایسه بهره‌وری در بیمارستانهای دانشگاهی و غیر دانشگاهی شهر اهواز با استفاده از شاخص مالِم کوئیست و تحلیل پوششی داده‌ها می‌باشد.

روش بررسی: این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که از سال ۸۶-۹۰ در ۱۶ بیمارستان شهر اهواز انجام شد. درون‌دادها جهت محاسبه میزان بهره‌وری شامل: تعداد پزشک، تعداد پرستار، سایر پرسنل و تخت فعال و برون‌دادها شامل: درصد اشغال تخت، تعداد بیماران، تعداد اعمال جراحی می‌باشد. ابزار گردآوری داده چک-لیست محقق ساخته بود. برای تحلیل از نرم‌افزار Windeap ۲/۱، نسخه ۱۶ SPSS و آزمون مان‌ویتنی استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین بهره‌وری کل بیمارستانها در طی ۵ سال مورد مطالعه ۰/۹۸۳ می‌باشد. همچنین میانگین کارایی فنی و کارایی تکنولوژیک بیمارستانها در طی این سالها به ترتیب ۱/۰۰۲ و ۰/۹۸۱ بود. بین میانگین بهره‌وری کل بیمارستانهای دانشگاهی (۰/۹۴۰) و غیر دانشگاهی (۱/۰۳) در طی سالهای مورد مطالعه اختلاف معناداری مشاهده شد. ($P < 0/05$)

نتیجه‌گیری: کارایی تکنولوژیک تأثیر بسیار مهمی بر بهره‌وری کل عوامل در بیمارستانها دارد. بهره‌وری کل در بیمارستانهای دانشگاهی بهتر از بیمارستانهای غیر دانشگاهی بود.

کلید واژگان: بهره‌وری، مالکیت بیمارستان، شاخص مالِم کوئیست، بیمارستانهای اهواز.

۱-استادیار گروه جراحی دهان و فک و صورت.
۲-دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی.
۳-دانشجوی دکترا، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی.
۴-استادیار گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی.

۱-گروه جراحی دهان و فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
۲- دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات مدیریت ارایه خدمات سلامت، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۳- دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، ایران.
۴-دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.

* نویسنده مسؤول:

روح‌اله کلهر؛ گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران.

تلفن: ۰۰۹۸۹۱۲۷۸۱۵۸۹۳

Email: r.kalhor@gmail.com